

Protokół

9. posiedzenia I. sesyi VII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. stycznia 1896.

Początek posiedzenia o godzinie 10. min. 30. przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Modest Karatnicki, Stanisław Niezabitowski, Mieczysław Urbański, Zdzisław Tarnowski.

Obecnych posłów 125.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek zawiadamia, że protokół siódmego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół ósmego posiedzenia złożony jest w biurze marszałkowskiem do przejrzenia.

Sekretarz p. Zdzisław Tarnowski czyta spis petycyj, wniesionych po dzień 17. stycznia b. r., które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji budżetowej, L. s.: 771, 773, 782, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 802, 803, 804, 805, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 826, 829, 830, 831, 833, 834, 835, 836, 840, 841, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 859, 861.

Komisji drogowej, L. s.: 768, 781, 855.

Wydziałowi krajowemu, jako komisji, L. s.: 766, 770.

Komisji szkolnej, L. s.: 767, 772, 783, 784, 799, 800, 801, 806, 807, 808, 809, 838, 839, 842, 843, 858, 860.

Komisji gminnej, L. s.: 769, 776, 777, 778, 779, 780.

Komisji kolejowej, L. s.: 774.

Komisji administracyjnej, L. s.: 775, 828.

Komisji gospodarstwa kraj., L. s.: 792, 816.

Komisji prawniczej, L. s.: 827, 837, 856.

Komisji emigracyjnej, L. s. 832.

Komisji przemysłowej, L. s. 857.

Po odczytaniu petycji L. s. 789, Leżnicy powszechnej o nadzwyczajny jednorazowy datek na adaptację sali operacyjnej, przemawiał p. Olpiński, popierając tę petycję.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego w przedmiocie zmiany niektórych po-

stanowień ustawy krajowej z dnia 15. sierpnia 1866 o konkurencyi kościelnej.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski, wnosi odesłanie tego przedłożenia do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Bortiatyna (pow. Mościski) o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty kwoty 154 zł. należące się gminie miasta Lwowa z tytułu kosztów utrzymania Fewronii Pańków w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Wereszczyńskiego, p. Sawczak uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowienia uchwały sejmowej z 8. lutego 1895 co do poparcia projektowanej kolei lokalnej Jaworzno-Piła.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji kolejowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bernadzikowskiego w sprawie regulacji rzeki Uszwicy.

P. Bernadzikowski przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem

formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Zajączkowskiego o ułatwienie klasom mniej zamożnym korzystania ze szkół średnich.

P. Zajączkowski przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji szkolnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Ostapczuka o zmianę §. 30. sejmowej ordynacji wyborczej.

P. Ostapczuk przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesyi do pobierania opłat mytniczych na rzecz utrzymania dróg gminnych Wielicko-Świątnickiej i Przybyszówka-Zgłobień.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz czyta sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych na rzecz utrzymania dróg gminnych Wielicko-Świątnickiej i Przybyszówka-Zgłobień.

Art I.

Na przeciąg lat pięciu, od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania opłat mytniczych a mianowicie:

1. Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce, jako władzy nadzorującej na rzecz utrzymania drogi gminnej Wielicko-Świątnickiej i na trakcie tejże drogi znajdującego się mostu na rzece Wildze z zastrzeżeniem, że gminy i obszary dworskie, przez których terytorium omycona droga przechodzi, przyczyniać się będą do jej utrzymania prestacyami w myśl postanowień ustawy drogowej.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.,
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.,
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

2. Wydziałowi powiatowemu w Rzeszowie jako władzy nadzorującej na rzecz utrzymania drogi gminnej Przybyszówka-Zgłobień z zastrzeżeniem, że gminy i obszary dworskie, przez których terytorium omycona droga przechodzi, przyczyniać się będą do jej utrzymania prestacyami w myśl postanowień ustawy drogowej.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{3}$ (pół) ct.

Pobór myta na drodze Przybyszówka-Zgłobień rozpocznie się dopiero po oddaniu tej drogi do użytku publicznego na długości ośmiu kilom.

Art II.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie powyższego projektu uchwały *en bloc*.

Izba przyjmuje ten wniosek, poczem uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzeciem czytaniu.

Następny punkt porządku dziennego, t. j : Sprawozdanie komisji gminnej z projektem zmiany statutu miasta Lwowa, usuwa Marszałek na życzenie komisji gminnej z porządku dziennego i oznajmia, iż przedmiot ten zamieści na porządku dziennym następnego posiedzenia.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku p. Merunowicza w przedmiocie działalności ekonomicznej Rad powiatowych.

Sprawozdawca p. Merunowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby czynnie i jaknajgorliwiej wspierał działalność Reprezentacyi powiatowych w zakresie spraw ekonomicznych ich powiatów.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Szczepanowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania tego sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawach górniczych w ciągu roku 1895 przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd: ażeby czyniąc zadość nieodzownej potrzebie dostarczenia kopalniom nafty i wosku ziemnego, odpowiednich dozorców i kierowników robót, przyczynił się dostatecznymi środkami do zorganizowania niższych szkół górniczych, dotąd wyłącznie kosztem kraju utrzymywanych.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu prowadzenie z c. k. Rządem dalszych rokowań mających na celu przez zarządzenie badań naukowych i przez ustanowienie specjalnego komitetu dla zbadania warunków bezpieczeństwa w kopalniach wosku ziemnego i nafty, zmniejszyć ilość nieszczęśliwych wypadków zdarzających się w tych kopalniach.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd: ażeby przy sposobności układów z Węgarami o odnowienie przymierza handlowo-cłowego, powziął takie postanowienia, któreby usunęły import falsyfikatu naftowego kaukas-

kiego jako szkodliwego dla rozwoju przemysłu naftowego w Galicyi, oraz uzyskał silniejszą ochronę dla pobocznych produktów destylacyi nafty.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i głosując oddzielnie nad każdym ustępem wniosku komisji, uchwała wszystkie cztery ustępy powyższego wniosku bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w sprawie tępienia myszy polnych.

Sprawozdawca p. Stanisław Dzieduszycki uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania tego sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o akcji tępienia myszy polnych w r. 1895.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1896 w kwocie 5.000 zł. celem pokrycia kosztów dalszych prób i doświadczeń w tępieniu myszy polnych przedsięwziętych.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by poczynił starania, aby c. k. Rząd w roku bieżącym przyczynił się kwotą najmniej 5.000 zł. wynoszącą do dalszego prowadzenia prób i doświadczeń w tępieniu myszy polnych.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by się postarał o wydanie projektowanego rozporządzenia ministerjalnego, aby równocześnie przygotował podstawy i materiały potrzebne do stworzenia ustawy o przymusowym tępieniu myszy polnych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i głosując oddzielnie nad ka-

żnym ustępem wniosku komisji, uchwała wszystkie cztery ustępy powyższego wniosku bez rozprawy.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w sprawie powiększenia etatu referentów fachowych dla spraw rolniczych w Wydziale krajowym.

Sprawozdawca p. Krański uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego, od czytania tego sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

1) Sejm uchyla uchwałę swoją z dnia 29. listopada 1890, mocą której powiększył etat urzędników Wydziału krajowego o jednego urzędnika referenta dla spraw rolniczych.

2) Sejm pomnaża etat urzędników konceptowych Wydziału krajowego o trzy posady fachowo rolnicze, a mianowicie:

- a) jednego z rangą i poborami sekretarza Wydziału krajowego;
- b) jednego z rangą i poborami wicesekretarza Wydziału krajowego;
- c) jednego z rangą i poborami konceptysty Wydziału krajowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i głosując oddzielnie nad każdym ustępem wniosku komisji, uchwała oba ustępy powyższego wniosku bez rozprawy.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Rady powiatowej w Rzeszowie o subwencję na przełożenie i rekonstrukcję drogi Tyczyn-Jawornik.

Sprawozdawca p. Urbański czyta sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Rady powiatowej w Rzeszowie l. 132 o subwencję na rekonstrukcję drogi Tyczyn-Jawornik przekazuje się Wydziałowi krajowemu do przychylnego załatwienia po myśli uchwały sejmowej z 13. października 1882 i okólnika Wydziału krajowego z 22. grudnia 1882.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Andrzeja hr. Dzieduszyckiego pomocnika kasowego przy zarządzie sprzedaży soli w Wydziale krajowym o veniam aetatis.

Sprawozdawca p. Urbański czyta sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Potentowi Andrzejowi hr. Dzieduszyckiemu udziela się veniam aetatis.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje :

Sprawozdanie komisji sanitarnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych w r. 1896.

Sprawozdawca p. Olpiński na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego uwolniony od czytania tego sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o istniejących okręgach sanitarnych.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia w roku 1896 dalszych 23 okręgów sanitarnych w powiatach.

III. Sejm postanawia wstawić w preli-minarzu krajowym na rok 1896 pod rubr. V. kwotę 18.000 zł. na koszta podróży lekarzy okręgowych tudzież subwencye dla powiatów przewidziane § 12 ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. Dz. u. kraj. tak dla istniejących już, jak i nowo powstać mających okręgów sanitarnych w roku 1896.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i głosując oddzielnie nad każdym ustępem wniosku komisji, uchwała wszystkie trzy ustępy powyższego wniosku bez rozprawy.

Wobec wyczerpania porządku dziennego Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosku i interpelacyi.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Loterya liczbowa przyprawia szczególnie lud wiejski i małomiejski o wielkie straty majątkowe, a nieraz o zupełną ruinę.

Nieświadomi sprawy, a podnieceni przez chciwych zysku kolektantów, pisarzy pokątnych i lichwiarzy, cały swój majątek albo zarobek tracą na loteryi.

Szkody stąd wyniknięte są stokroć większe, aniżeli dochody państwa.

Dlatego upraszam

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby loteryę liczbową jak najrychlej zniósł.

We Lwowie. dnia 17. stycznia 1896.

Wnioskodawca
Antoni Styła.

Dr. Bernadzikowski, W. Szwed, F. Krempa, Kramarczyk, Data, Warzecha, Potoczek, Żardecki, Ostapczuk, Okuniewski,

Hamorak, Kuleczycki, Dr. Olpiński, Pohorecki, Średniawski, Wójcik.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie tego wniosku postawi na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski czyta następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

I n t e r p e l a c y a
do JW. Pana Komisarza rządowego.

P. Starosta Laskowski w Krakowia reskryptem z dnia 3. października 1895 r. l. 30.464 nakazał aby oborniki okalać parkanami i nawóz wywieść w pole do 20. października z. r.

zważywszy, że okalanie parkanami gnojowisk jest nowym znowu ciężarem dla ludności zwłaszcza biednej;

zważywszy, że nie każdy był w stanie wywieść obornik do wyznaczonego terminu gdyż jeszcze pod ten czas były inne pilniejsze roboty i czasem nie możność najęcia zaprzęgu, mimo to p. Starosta ukarał wielu gospodarzy w Liszkach za niewypełnienie tego polecenia karą pieniężną.

zważywszy, że wywożenie na większe kupy nawozu dzieje się ze szkodą gospodarzy i rolnictwa, a przecież to musiano czynić, aby uniknąć kary i tak, Piotr Wlazło z Liszek musiał wywieść nawóz na niewykopane jeszcze ziemiołody. Czyż i takie postępowanie Władz należy do podniesienia się materialnego gospodarzy?

Wobec tego zapytujemy Wysokie c. k. Namiestnictwo, czy zaradzi na przyszłość takim postępowaniom niższej swojej Władzy, które ludność doprowadzają do zubożenia, rozgoryczenia i nieufności.

Lwów dnia 17. stycznia 1896.

Interpelant:
Fr. Wójcik.

Styła, F. Krempa, Dr. Bernadzikowski, Okuniewski, Kramarczyk, W. Szwed, Żardecki, Warzecha, Potoczek, Data, Ostapczuk, Niebyłowiec, Hamorak, Średniawski, Bojko.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i назнача następne na dzień 20. stycznia b. r., godzinę 10. przed południem.

Koniec posiedzenia o godz. 12 min. 50 popołudniu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Zdzisław Tarnowski w. r.
Stanisław Niezabitowski w. r.

